

*Чугаєвська С. В.
к.е.н., доцент кафедри аналізу і статистики
ім. І.В. Поповича,
Житомирський національний
агроекологічний університет, Україна*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИКА»

Сучасні підходи до вивчення статистики в країні базуються на зростаючому інтересі, який викликаний сучасним розвитком економіки, формуванням ринкових відносин, розвитком різноманітних форм господарювання, здійсненням економічних реформ, які зачіпають інтереси кожної людини. У статистичних даних, що відбивають хід цих процесів і які є інформаційною базою для здійснення відповідних управлінських рішень, кожний з нас шукає результати реформ.

До найважливіших завдань, які стоять перед студентами при вивченні курсу “Статистика” є подальше вдосконалення системи статистичних показників, прийомів і методів збирання, обробки та аналізу масових статистичних даних, забезпечення усіх рівнів управління народним господарством вичерпною, вірогідною і точною інформацією. Це ставить підвищені вимоги до статистичної

підготовки економічних кадрів. Стосовно підготовки фахівців економічних спеціальностей у вищих навчальних закладах освіти, це означає підвищення рівня статистичної освіти, зокрема з питань загальної теорії статистики і галузевих статистик. Актуальність даної тематики обумовлена потребою у дослідженні і розробці нових підходів щодо формування професійних компетентностей майбутнього фахівця.

У Житомирському національному агроекологічному університеті при викладанні дисципліни “Статистика” враховані основні положення Закону України “Про державну статистику”, Закону України “Про вищу освіту”; Положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”; Положення “Про ступеневу освіту”; Положення Міністерства освіти і науки України “Про організацію науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах”, та інші законодавчі документи щодо статистики, а також зміни, що відбулися в обліку та звітності господарюючих суб’єктів [1-5]. Навчальна програма дисципліни “Статистика” складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 – “Економіка і підприємництво” / Кол. авт. під аг. керівн. А.Ф. Павленка. – К.:КНЕУ ім. Вадима Гетьмана. – 2006. – 128 с.

Нині слово “статистика” широко вживається у побуті. Роль статистики в житті суспільства настільки значна, що люди часто не замислюються і не усвідомлюючи, постійно використовують статистичні дані у повсякденній практиці. Про статистику і її дані ми щоденно чуємо по радіо і телебаченню, взнаємо з газет. При цьому в слово “статистика” укладається різний смисл, часто статистику сприймають спрощено – як ряди і стовпці цифр, зведені в таблиці. Нерідко можна чути, що статистика суха і нецікава справа.

Між статистичною практикою і статистичною наукою існує тісний двосторонній зв’язок і залежність. Статистична практика дає можливість здобувачам вищої освіти використовувати розроблені наукою теоретичні положення і методи для розв’язування конкретних управлінських завдань. Своєю чергою, статистична наука використовує дані практики, узагальнює їх і розробляє

методи проведення статистичного дослідження. Статистична наука активно впливає на характер і якість виконуваних в подальшій діяльності статистичних робіт – складанню і роботі з формами звітності, визначення основних характеристичних показників економічної ефективності виробництва продукції (надання послуг), прийняття рішень щодо доцільності економічних проектів тощо. Взаємовідношення статистичної практики і статистичної науки сприяє взаємному збагаченню, виникненню нових ідей, принципів, положень.

Теоретичною основою статистики є економічна теорія (політична економія, макро- і мікроекономіка), яка формує і досліджує закони розвитку соціально-економічних явищ, з'ясовує їх природу і значення у житті суспільства. Ґрунтуючись на знаннях і принципах економічної теорії, статистика формує статистичні сукупності, встановлює суттєві ознаки для виділення соціально-економічних типів, виявляє кількісні зміни масових суспільних явищ, вивчає конкретні явища і процеси суспільного життя. Наприклад, без наукового розуміння суті таких економічних категорій як валовий внутрішній продукт, валовий національний дохід, продуктивність праці, собівартість, прибуток та інших статистика не може правильно визначити їх обсяг і рівень.

Водночас керуючись законами і категоріями економічної теорії, статистика збагачує економічні науки фактами, одержаними в статистичному дослідженні, підтверджує або заперечує їх теоретичні положення. Економічна теорія, спираючись на статистику, формує закони суспільного розвитку. Статистика, характеризуючи кількісну сторону суспільних явищ у конкретних історичних умовах, створює фундамент з точних і беззаперечних фактів. В свою чергу ґрунтовні знання з статистики виступають базисом для подальшого вивчення таких дисциплін, як управлінський облік, економіка підприємств, теорія економічного аналізу, аналіз господарської діяльності підприємств, теорія податків, економіко-математичне моделювання, економетрія, теорія прийняття управлінських рішень.

Здійснення економічних реформ і розвиток різноманітних форм господарювання вимагає подальшого вдосконалення системи обліку і звітності,

широкого застосування статистико-математичних методів в економічних розробках та дослідженнях. Значна роль у вирішенні перелічених завдань належить соціально-економічній та галузевим статистикам.

У результаті вивчення теоретичного і практичного курсу статистики студенти мають оволодіти методами та прийомами проведення статистичного спостереження соціально-економічних явищ, обчислення різних статистичних показників, аналізом масових процесів у народному господарстві. Вони мають вміти виявити закономірності їхнього розвитку, застосовувати статистичні методи на практиці, аналізувати масові дані про діяльність і ефективність функціонування господарюючих суб'єктів. Виходячи з цього можливості розвитку професійних компетенцій майбутнього фахівця полягають у глибокому оволодінні методики розрахунку системи статистичних показників, статистичними методами збирання, зведення, групування, обробки і аналізу масових явищ і процесів.

Таким чином, покращання економічної освіти передбачає обов'язкове підвищення статистичної підготовки спеціалістів у різних галузях знань. У результаті вивчення теоретичного і практичного курсу статистики студенти мають оволодіти методами та прийомами проведення статистичного спостереження суспільного виробництва, обчислення різних статистичних показників, аналізом масових соціально-економічних явищ і процесів. Перспективним напрямом є запровадження виконання поставлених завдань щодо подальшого вдосконалення системи статистичних показників, прийомів і методів збирання, обробки та аналізу масових статистичних даних, забезпечення усіх рівнів управління народним господарством вичерпною, вірогідною і точною інформацією.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закону України “Про державну статистику” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Закону України “Про вищу освіту” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

4. Положення “Про ступеневу освіту ” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

5. Положення Міністерства освіти і науки України “Про організацію науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах” – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.